

UNIVERZITA KARLOVA
MATEMATICKO-FYZIKÁLNÍ FAKULTA

s hlubokým zármutkem oznamuje,
že dne 26. ledna 2024 zemřel ve věku 82 let

prof. RNDr. Jiří Bičák, DrSc., dr.h.c.

dlouholetý člen a v letech 1986-2002 vedoucí Ústavu teoretické fyziky, člen vědecké rady fakulty,
zakládající člen Učené společnosti České republiky,
první předseda akademického senátu fakulty po r. 1989.

Jiří Bičák se věnoval teorii gravitace – interakce, která nejvíce určuje náš pozemský život, stejně jako stavbu a vývoj Sluneční soustavy, Galaxie i celého vesmíru. Nejlepší teorií gravitace je stále obecná relativita Alberta Einsteina, a v té se Jiří stal osobností světové úrovně. Inspirován Miroslavem Brdičkou a Karlem Kuchařem a s doporučením Jozefa Kvasnici vycestoval v r. 1971 na stáž na Caltech do skupiny Kipa Thorna, jedné ze špiček oboru, dnes nositele Nobelovy ceny. Po návratu založil na fakultě kurs relativistické fyziky, později též doprovobený kursem diferenciální geometrie, na kterém spolupracoval zejména s Oldřichem Kowalskim. Dohromady kursy tvořily jeden z nejdůležitějších úvodů do gravitační fyziky na světě.

Vědecký odkaz Jiřího Bičáka zahrnuje především fyziku a matematiku černých děr, relativistické prostoročasy přesně popisující gravitační záření, kosmologii, zákony zachování, pohyb částic a fotonů, problémy magnetických polí inspirované astrofyzikou kompaktních objektů, popis stacionárních zdrojů gravitace, analýzu asymptotických vlastností prostoročasu a v poslední době i kvantové efekty vyvolané či ovlivněné gravitačním polem. Kromě publikačního impaktu měl Jiří v odborné komunitě výjimečné postavení jako komunikativní a inspirativní osobnost, která byla ostatním prospěšná jak povzbuzením, tak kritickými postřehy, ale i širokou perspektivou filosofickou a obecně kulturní.

Jiří Bičák nejen vychoval, ale často přímo nadchl pro matematiku a fyziku množství studentů a kolegů, z nichž řada již dosáhla v oboru (nebo i jinde) pozoruhodných úspěchů. Jirkova mravní a intelektuální úroveň i jeho umělecký vhled působí v naší gravitační komunitě dodnes jako pojítka a sdílený odkaz pro budoucnost.

Na Jiřího budeme vzpomínat nejen jako na vědce, učitele, kolegu a přítele, ale také jako na neotřelou osobnost, která dokázala nahlédnout věci ze zajímavého úhlu a přispívala i k dobré zábavě, ať už zpěvem s houslemi a kytarou, nebo svižnými komentáři ke společenské situaci.

Fakulta v Jiřím Bičákovi navíc ztrácí pracovníka, který během svého života vykonával množství funkcí v její struktuře, v organizaci studia, v řešení projektů, v navazování a realizaci zahraničních styků i v kontaktech s dalšími domácími akademickými institucemi. Vzpomínat budeme i na jeho významnou ideovou roli zejména během vývoje bezprostředně po listopadu 1989.

**Poslední rozloučení se bude konat v 11 hodin v sobotu 10. února 2024 v kostele
Nejsvětějšího Srdce Páně, nám. Jiřího z Poděbrad 112/19, 130 00 Praha 3 - Vinohrady.**

doc. RNDr. Mirko Rokyta, CSc.
děkan MFF UK
Ke Karlovu 3, 121 16 Praha 2